

TITVLVS XXIX

Facit doctrina tua: ut non sim negligens in quæredo semper quicquid ambigui.

¶ Titulus. xxix.

¶ Doctrinalis familiaris.

Q me ames æquū est. **A**maris enim ab me supra modū. **S**ed ne plixitate uerborū tempus terā: cū sententiæ potius opificē q̄ uerborū sapientem esse decere: doceat **A**ugustinus: ad ea summam respōdebo: quæ postulaſti. **P**erpetuitate utuntur: uel obseruatores latinæ linguæ i ijs quæ ad philosophiā attinent siquidē cōmodiore uocabulo ea sentētia nequit exprimi. **V**t em̄ ab æterno format æternitas: sic a perpetuo ppetuitas. **A**t cū licet oratorē amplius loqui: utendū est consuetis imortalitate æternitate. **S**empiternitas & perpetuitas philosophica sūt: nec nō & hinc pcedētia uerba perpetuare sempiternare. **A**t si apud potetas reperiantur: quibus carminis est difficultas: tolerat: ut & apud eos genitor: & nat: & apud comicos gnatus. **R**efert em̄ & inter ipsos poetas: heroice ne quisq; scripserit: an elegiace: an satyricæ: an bucolice: cum hæc carminū diuersitates uaria soleāt admittere uocabula. **S**atyrus caballū dicit: non heroicus: at sonipedē: ut apud **M**aronē. **S**tat sonipes & fræna ferox spumantia mādīt: at carnipedem: quē **S**atyrus monychus: ut **I**uuenalis. **A**ut quātas iaculeſ monychus hornos. **N**ullitatis dictio bona est. **E**gregiū uocat **T**ullius cæsarem: nec potest præstantior quisq; dici q̄ egregi: modo titulus adiciat artis: ut egregi uoceſ philosophus: aut orator: aut princeps. **S**ingularis eandē habet rationē: dū ne uulgi more addatur suplatio: quæ stare nō potest: cū plusq; singularē dicere ualeamus nullū: cū ex pluribus singillatim uisis delectus hic unus sit: ut **T**ullius uix singulis ætatibus singulos inquit tolerabiles oratores extitisse. **B**reuiationes aut ac punctuationes nouiores inuenere non prisca. **O**mnia possunt latinissime plana scribi: nec errabitur: modo quæ relatio diphthonget: cōiunctio uero minime. **C**um aut a quū nibilo differt: nisi quadā no-

Augustinus
Perpetuitas

Aeternitas

Sempiternitas

Natus

Genitor

Diuersitas

poetarum

Caballū

Sonipes

Vir. 4. æne.

Iuue. j. saty.

Nullitas

Egregius

Tullius

Singularis

Tullius

Quæ & que

Cū & quū

TITVLVS XXIX

uorū quorūdam superstitione: qui (ut **Tullius** in **Græcos** ait) ne parū multa scisse uiderent: ea interdū cōquæsierūt quæ nihil ad artem attinebant: uel inanis arrogatiæ causa uel spe lucri: uel ut ars difficilior cognitu uideret. **Hæc** habes. **Ego** tuus sum: audenter eiusmodi pete. **Ex** **Mediolo**, no. vj. Idus **Februarij**.

Doctrinalis familiarissima.

Gazophylacium

Gazophylaciū mi fili (non secus em̄: ac filiū te diligo) a **gaza** uocabulo **Persico**: quod censum significat: & **phylago**: unde **phylace**: hoc est seruo & custodio compositū: custodia declarat hodie ecclesiastici quidē census. **At** apud **ueteres** **gaza** p̄ omni capite censu: ut apud **Maronē**: **Arma** uirū tabulæ: & **troia** **gaza** per undas. **Arbitriclinus** ab **archos**: id est dñs: & **trichlinos**: hoc est aula: dñs dicitur aulæ quē nos præfectū uocam⁹ hospitio. **Choraules** autē chori dicitur ductor. **De** diui **Francisci** urbe: axem respōdeo: cuius & **Propertij** fuit. **Mediolanū** & **Bergomū**: **Suidas** docet: a **Gallis** ædificata. **Intra** ueteres dicebant **ultra**: uis: **citra** cis. **Tra** uero ad **Euphoniā** est additum: ut **Gellius** docet: **Rbana** coaxant: equi **hinniūt**. **Asini** rudiunt. **Boues** mugiunt. **Ex** **Mediolano**. v. Idus **Februarij**.

Vir. j. æne. Arbitricli.

Choraules.

Intra differūt

Citra

Voces rbanarū: equorū: Asinorū

teres **gaza** p̄ omni capite censu: ut apud **Maronē**: **Arma** uirū tabulæ: & **troia** **gaza** per undas. **Arbitriclinus** ab **archos**: id est dñs: & **trichlinos**: hoc est aula: dñs dicitur aulæ quē nos præfectū uocam⁹ hospitio. **Choraules** autē chori dicitur ductor. **De** diui **Francisci** urbe: axem respōdeo: cuius & **Propertij** fuit. **Mediolanū** & **Bergomū**: **Suidas** docet: a **Gallis** ædificata. **Intra** ueteres dicebant **ultra**: uis: **citra** cis. **Tra** uero ad **Euphoniā** est additum: ut **Gellius** docet: **Rbana** coaxant: equi **hinniūt**. **Asini** rudiunt. **Boues** mugiunt. **Ex** **Mediolano**. v. Idus **Februarij**.

Doctrinalis Grauis.

Quartū

klas

Quarto

Tullius

Eiulatus

Gemitus

Multa breui cōplex⁹ es mi fili: qñ me patrē appellas: nec imerito quib⁹ & ingenij tui fecunditatē expressisti: & studiorū assiduitatē: & tuā in me pietatē. **Lætatus** sum mirifice: q̄ tantū peperim fructū: tā suauē: tā nectareū. **Qd̄** ad rē attinet: **quartū** kalēdas sine præpositōe nō inuenit̄ latine dictum: ut **Cicero** ad tertium kalēdas hoc studebā: & de eo intelligit̄: qd̄ futurū & paratū describit temp⁹. **At** **quarto** kalēdas de præsentij tēpore scribit̄: ut idē **Tullius**: hæc scripsi **Idibus** mane. **Eiulatus** est sic a muliebri uoce tractū uel a molli uiro: cum in funere sit clamosa lamentatio: ut i bestijs plariscq; pariter a uoce originem capit uerbum: ut ululatus in lupis: latratus in canibus: cuculatus in cuculis. **Gemitus** est qui uel uiros decet quodam admixtus in fu

TITVLVS XXIX

neribus moderamine. **S**ingultus mutatione litterarū ab **S**ingultus
 inglutendo eiulatum dictus est: ubi præ pudore nō emit
 titur clamor. **P**lanctus muliebris ille clamor est cū lachry; **P**lanctus
 mis i mœrore. **N**ā mœror est ægritudo flebilis de ei⁹ mor **L**euare
 te: quī nobis charus fuerit: ut **C**iceroni placet. **L**euare est **R**ecreare
 dolorē suadendo leuiorē efficere. **A**t recreare ac reficere **differūt**
 non solū est facere leuiorē: sed psuadendo in primā redu; **R**eficere
 cere mentē. **C**ōsolari autē est: spe pposita maioris uolupta **C**onsolari
 tis: ægritudinē de mente delere: ut apud **V**irgiliū. **V**en⁹ **V**ir. j. ænei.
 se dicit solari se solitā casus troianus spe promissorū Iouis.
Epicurus (mea quidē sentētia) uir fuit doctissim⁹: & haud **D**e epicuro
 qualem improbant multi cum **C**icerone. **P**osuit summū
 bonū in uoluptate. **Q**uid aliud est beatitudo q̄ indelibilis
 uoluptas: **Q**uid apud nos paradysus: q̄ uoluptatis loc⁹: **S**i
Cyrenei constituerūt summū hoc bonū in indolentia: nō **C**yrenei
 ne melius **E**picurus i uoluptate: cū uirt⁹ in opatiōe pfecta
 (teste **A**ristotele) sit cū delectatione: **Q**uid uera **C**hristia; **A**ristoteles
 na fides nobis polliceē inquis: **G**audete & exultate: quo-
 nam merces uestra copiosa est i cælis: **V**ir qui post obitū
 nihil censeret pmansturū nō triuisset in scribendo temp⁹:
 ut ille q̄ quadringēta septuagintaquattuor libroꝝ ædidit
 uolumina: futuræ gloriæ immortalitatiscq̄ studiosissim⁹. **D**e
Aristotele intelligit & **X**enocrate: quorū uterq̄ suo stu-
 dio delectatus est. **D**ido statuit **C**arthaginē annos circiter **C**arthago a
 triginta pri⁹: q̄ fuerit urbs **R**omana cōdita ab **A**enæ suc- **Didone &**
 cessoribus: annos quadringentos: aut paulomin⁹ post in- **q̄to tpe.**
 teritum **A**enæ. **F**igmentū illud omne apud **V**irgiliū pro **V**irgilius
Aenea **R**omā significat: p **D**idone **C**arthaginē: quæ no-
 uitate ac similitudine delectata quod profugi **T**roes con-
 diderint urbem: ut & **D**ido profuga: primū & dona misit:
 & cum **R**omanis maximam contraxit beniuolentiā. **M**ox
 quia **R**omani a mplificare cupiebāt imperiū: a pœnis re-
 cesserūt: quare **C**arthaginēses sibi mortem ascuerūt: tri-
 pliciq̄ uulnere sunt confossi: hoc est triplici bello punico
 eneruati. **A**nte **H**omerū & **H**esiodum scripsit **O**rpheus: **A**ntiq̄ssimi
 poetæ

qui audierat **L**inum thebanū: qui quidē **L**inus **C**admum **A**genoris habuerat præceptorē. **A**t multo antea prohibentē scripsisse poetica: & apud ægyptios **V**ulcanus: & pleriq; prophetæ: & belli troiani temporibus **S**ibylla. **N**ūc ad ea respondi singula: quæ petierat. **C**æterum est ut pseueres: nec te unq̄ quærere pudeat quæ nescis: cū multo nescire sit turpius. **E**x **M**ediolano. v. Idus **F**ebruarij.

Synonyma doctrinalia.

Ita fac mi fili semper roga.

Vt multa discas: quærenda sunt plurima.

Nihil est tibi temporis terendū: ut discas assidue.

Si p̄cunctaris præceptorē semp̄ nunq̄ te p̄cænitabit.

Fies summopere doctus: si semper quæris.

Efficere p̄tissim⁹: si studebis: & quæ nō itelligis postulabis

Si nescis fœdū est: si quæris pulchrum.

Quid magis discipulū decet q̄ aliqd̄ assidue quærere.

Nihil magis est discipulo propriū q̄ ut quærat doctorem aliquid assidue.

Si fabri simus fabricando: multo magis docti rogando ac exercendo.

Magnus eris in litteris: si semp̄ aliquid audis.

Nō ut te scire putel (sies doctior) sed ut assidue aliqd̄ discas

Ne te pudeat scire uelle: quæ nescis.

Illos non audias quos pudet magistros audire: cum maior natu sunt.

Ab illis qui uel senes audiebant bonæ artium præceptorē: exemplū tibi uendica.

Nihil in hoie ignorātia turpi⁹ est: sed turpissimū p̄tinacia.

Debes semp̄ uidere multa: & quæ nō tenes sciscitari.

Haud difficilis in quæredō sis: ubi doctore facilē habes.

Titulus. xxx.

Munificalis familiaris.

Aristoteles **M**unificentia illā esse uirtutē: **A**ristoteles docet: quæ maiores ac plures sibi uendicat amicitias. **C**onciliantur enim munificis populorum animi: fiuntq; in eos omnia homi-

rum genera
præferunt
docti & boni
enim magis
est opus q̄
Sic p̄tinacia
tribulatio dem
mō cogere m̄
difficultat
esse largitoni
Vale. Ex. Me

Eo cōtentu
tate exigu
te benivol
cui non sit
xima te qu
mano s̄runt
cuius rem m̄
quædā sint
Mediolano

Theophrasti
dat em̄ ut
esse h̄c
mia uocato
uel amet
in uirtutis
nores m̄
solent: ut
enim ut d̄
donent p̄
recte admi
parū uel c
ut multa do